

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
1.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2023/311, 2023/484
Toplantı Tarihi/Sayısı : 4.7.2024/43
Karar Numarası : 2024/603
Başvuran : B. T.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : Adana F Tipi Yüksek Güvenlikli Ceza İnfaz Kurumu
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuran hakkında alınan tehlikeli hükümlü statüsü kararının kaldırılması talebine ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, aynı talebi içeren 2022/2079, 2023/311 ve 2023/484 numaralı başvuru dilekçelerinde özetle;

a. Çanakkale E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda iken kendisine ısrarlı biçimde zarar vermesi sebebiyle 29/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 9'uncu maddesinin üçüncü fıkrası kapsamına alındığını ve bu nedenle yüksek güvenlikli kapalı ceza infaz kurumuna naklinin gerçekleştiğini,

b. Bulunduğu Kurumda, 5275 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin üçüncü fıkrası kapsamında cezasını infaz etmekte olduğunu, açık ceza infaz kurumuna ayrılma veya denetimli serbestlik uygulamalarından cezasını 9'uncu maddenin üçüncü fıkrası statüsünde infaz ettiği için yararlanamadığını,

c. Sırf kurumdan naklinin yapılması amacıyla hakkında ilgili Kanun'un 9'uncu maddesinin üçüncü fıkrası kapsamında cezasını infaz etmesi yönünde karar verildiğini, bu uygulamanın adaletsiz olduğunu ve kaldırılması gerektiğini,

d. İdare ve Gözlem Kurulunun 11/1/2023 tarihli ve 2023/... sayılı Dönem Değerlendirme Kararı ile iyi halli ve düşük riskli hükümlü olduğunun tespit edildiğini,

e. Yüksek güvenlikli ceza infaz kurumuna nakledildiği tarihten sonra geriye kalan toplam cezasının 1/3'ünü iyi halli olarak infaz ettiğinden dolayı tehlikeli hükümlü statüsünün sona erdirilmesi gerektiğini, iddia etmektedir.

3. Muhatap Adana F Tipi Yüksek Güvenlikli Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle;

a. Başvuranın infaz dosyasında; başvuranın 5275 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün 4/4/2013 tarihli ve ... sayılı emirleri doğrultusunda 9/4/2013 tarihinde Çanakkale E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumundan "9 yıl 32 ay hapis cezası" ile

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

İzmir 2 No.lu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna nakil edildiğinin ve güvenlik nedeniyle Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün talimatı doğrultusunda Kayseri 2 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumundan 25/2/2018 tarihinde Adana F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna nakil geldiğinin belirtildiği,

b. Başvuranın Kuruma geldiği tarihten itibaren birden fazla kez disiplin cezası aldığı ve disiplin cezasını en son 10/9/2022 tarihinde infaz ettiği, başvuranın 9/4/2013 tarihinde İzmir 2 No.lu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna nakledildiği, 25/2/2018 tarihinde Adana F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna nakil geldiği, anılan tarih itibariyle başvuranın yüksek güvenlikli ceza infaz kurumunda kalan toplam cezasının 1/3'ünü infaz etmiş olduğu ve iyi hal gösterdiğinin anlaşıldığı,

c. İdare ve Gözlem Kurulunun 5/1/2023 tarihli ve 2023/... sayılı Durumlarına Uygun Ceza İnfaz Kurumuna Ayırma Kararı ile başvuranın 5275 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin üçüncü fıkrasının kapsamından çıkarılmasına karar verildiği ve mezkûr kararın Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne sunulduğu, ifade edilmiştir.

4. Başvuran, muhatap tarafından sunulan yazılı görüşe karşı bir beyanda bulunmamıştır.

5. Başvuranın 2022/2079 numaralı başvurusu Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun 18/4/2024 tarihli ve 2024/361 sayılı kararı ile kabul edilmez bulunmuştur (Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu [TİHEK], B. No: 2022/2079, K. No: 2024/361, 18/1/2022, para. 13).

III. İLGİLİ MEVZUAT

6. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "*Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı*" başlıklı 17'nci maddesinin ilgili bölümü şöyledir:

"Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir. Tıbbi zorunluluklar ve kanunda yazılı haller dışında, kişinin vücut bütünlüğüne dokunulamaz; rızası olmadan bilimsel ve tıbbi deneylere tabi tutulamaz. Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz. (...)"

7. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "*Kurumun görevleri*" başlıklı 9'uncu maddesinin ilgili bölümü şöyledir:

"(i) Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek (...)"

8. 6701 sayılı Kanun'un "*Başvurular*" başlıklı 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği hükme bağlanmıştır.

9. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "*Ön inceleme*" başlıklı 48'inci maddesinin birinci fıkrasının ilgili bölümü şöyledir:

"Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön inceleme tabi tutulur ve sonucunda; ... yönlerinden incelenir.

a) Kurumun görev alanına girip girmediği,"

10. Mezkûr Yönetmelik'in "*Karar türleri*" başlıklı 65'inci maddesi şöyledir:

"(1) Kurum, yapılan başvuru veya resen inceleme kapsamında yaptığı inceleme ve araştırma sonucunda incelenemezlik kararı, gerekçeli kabul edilmezlik kararı, gönderme kararı, ihlal kararı, idari yaptırım kararı, uzlaşma kararı, ret kararı ve karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir."

11. Mezkûr Yönetmelik'in "*Gerekçeli kabul edilmezlik kararı*" başlıklı 67'nci maddesi şöyledir:

"(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir."

(2) Ön inceleme aşamasında incelenebilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48'inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir."

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

12. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

13. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

14. Başvuran; cezasının 5275 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca tehlikeli hükümlü statüsünde infaz ettirilmesinin haksızlık olduğunu iddia etmektedir. Muhatap Kurum tarafından gönderilen cevabi yazıda Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün talimatları doğrultusunda işlem gerçekleştirildiği ifade edilmiştir.

15. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) 3'üncü maddesinin demokratik toplumların en temel değerlerinden birini kapsadığını belirtmektedir. En zor koşullarda bile Sözleşme, işkenceyi ve insanlık dışı veya aşağılayıcı muamele veya cezayı kesin ifadelerle yasaklamaktadır. 3'üncü madde istisnalara ilişkin bir hüküm getirmez ve 15'inci maddenin ikinci paragrafı uyarınca, kişinin yaşamını tehdit eden acil bir durum söz konusu olduğunda bile bu maddeden herhangi bir sapmaya izin verilmez (AİHM, *Selmouni/Fransa* [BD], B. No: 25803/94, 28/7/1999, para. 95; AİHM, *Assenov ve diğerleri/Bulgaristan*, B. No: 24760/94, 28/10/1998, para. 93).

16. AİHM'e göre bir kişiyi özgürlüğünden alıkoyan önlemler genel olarak elem verici ve onur kırıcı bir durum içermektedir. Ancak yüksek güvenli bir ceza infaz kurumunda tutulma, mahpuslar için tek başına kötü muamele yasağının ihlali olarak kabul edilemez. Kamu düzeninin sağlanması amacıyla bazı suçlardan ceza alanların veya tehlikeli mahkûmların yüksek güvenli ceza infaz kurumlarında tutulmaları gerekebilir. Firarı engellemek, diğer mahkûmların huzur ve güvenliğini sağlamak amacı ile yapılacak bu tür düzenlemeler bazı mahkûmların diğer mahkûmlardan ayrılmasını ve sıkı kontrol altında tutulmasını öngörebilir (AİHM, *Piechowicz/Polonya*, B.No:2007/07,17/7/2012, para. 161; AİHM, *Ramirez*

Sanchez/Fransa [BD], B. No: 59450/00, 4/7/2006, para. 138).

17. 5275 sayılı Kanun'un "Yüksek güvenlikli kapalı ceza infaz kurumları" başlıklı 9'uncu maddesinin üçüncü ve beşinci fıkraları şöyledir:

"(3) Eylem ve tutumları nedeniyle tehlikeli hâlde bulunan ve özel gözetim ve denetim altında bulundurulmaları gerekli olduğu saptananlar ile buldukları kurumlarda düzen ve disiplini bozanlar veya iyileştirme tedbir, araç ve usûllerine ısrarla karşı koyanlar bu kurumlara gönderilirler."

(...)

(5) Müebbet hapis cezasına hükümlülerden, 107'nci maddede belirtilen koşullu salıverilme süresinin üçte ikisini, süreli hapis cezasına hükümlülerden toplam cezalarının üçte birini, üçüncü fıkrafta belirtilen hükümlülerden geriye kalan toplam cezalarının üçte birini bu kurumlarda geçirerek iyi hâl gösterenlerin, tutum ve kişiliklerine uygun diğer ceza infaz kurumlarına gönderilmelerine karar verilebilir."

18. 29/12/2020 tarihli ve 31349 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Gözlem ve Sınıflandırma Merkezleri ile Hükümlülerin Değerlendirmesine Dair Yönetmelik'te, hükümlülerin iyi hal ve risk durumu değerlendirmelerinin İdare ve Gözlem Kurulunca yapılacağı, risk değerlendirme ölçeğinin geliştirilmesi ve uygulanmasındaki usul ve esasların Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne tespit edileceği belirtilmiştir.

19. Başvuran, kendisine ısrarla zarar vermesi ve güvenlik gerekçeleriyle Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü'nün 4/4/2013 tarihli ve ... sayılı yazısıyla tehlikeli hükümlü statüsüne alınarak yüksek güvenlikli kapalı ceza infaz kurumuna nakledilmiştir. Güvenliği ve diğer mahpusların huzurunu sağlamak maksadıyla kişinin yüksek güvenlikli kapalı ceza infaz kurumunda barındırılması tek başına kötü muamele yasağının ihlaline yol açacak türden bir uygulama değildir.

20. Bununla beraber bir mahpusun tehlikeli hükümlü statüsünde olup olmadığına ilişkin karar, ilgili mevzuat hükümleri uyarınca İdare ve Gözlem Kurulu kararı ve Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü'nün onayı ile alınmaktadır. Söz konusu işlemler Genel Müdürlük ile İdare ve Gözlem Kurulunun takdirinde olup Kurumumuzun bu konuda bir tasarruf yetkisi bulunmamaktadır. Kaldı ki somut olayda İdare ve Gözlem Kurulunun 11/1/2023 tarihli ve 2023/... sayılı Dönem Değerlendirme Kararı ile başvuranın iyi halli ve düşük riskli hükümlü olduğu tespit edilmiş, İdare ve Gözlem Kurulunun 5/1/2023 tarihli ve 2023/... sayılı Durumlarına Uygun Ceza İnfaz Kurumuna Ayırma Kararı ile başvuranın 5275 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin üçüncü fıkrasının kapsamından çıkarılmasına karar verilerek mezkûr karar Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne sunulmuştur.

21. Sonuç olarak başvuran hakkındaki tehlikeli hükümlü statüsünün kaldırıldığı ve başvuranın aynı talebi içeren 2022/2079 numaralı başvurusu hakkında Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu tarafından verilen 18/4/2024 tarihli ve 2024/361 sayılı karardan ayrılmayı gerektiren bir durum olmadığı gerekçeleriyle başvurunun kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine

başvurulabileceğine,

4/7/2024 tarihinde, Saffet BALIN'ın karşı oyuyla OY ÇOKLUĞUYLA, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Alişan TIRYAKI
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
Üye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Üye

Ek: 2024/603 B. T. Kararı Saffet BALIN Karşı Oyu (1 Sayfa)

16.07.2024

KARŞI OY GEREKÇESİ

Karar Adı : B. T.
Karar Numarası : 2024/603

6701 sayılı Kanun'un 18'inci maddesinin birinci fıkrası "*Kurum, başvuruları ve resen yaptığı incelemeleri başvuru ve resen inceleme kararı tarihinden itibaren en geç üç ay içinde sonuçlandırır. Bu süre, Başkan tarafından bir defaya mahsus olmak üzere en fazla üç ay uzatılabilir.*" hükmünü haizdir. İlgili hüküm uyarınca başvuruların incelenmesi ve karara bağlanması için belirlenen sürenin azami olarak altı ay olduğu açıktır.

Somut başvuruda, yukarıda yer verilen normatif düzenlemedeki azami süreye uyulmadığı görülmektedir. Kurumumuzun insan kaynağı ile beraber değerlendirildiğinde mevcut durumdaki olağan dışı gecikmenin makul görülebilmesi mümkün değildir. Kaldı ki aynı dönemde Kurumun insan kaynağının "tali" olarak değerlendirilebilecek faaliyetlere kanalize edildiği görülmektedir. Bu durum Kurumun insan kaynağının etkili ve verimli olarak kullanılamaması ve iş akış takiplerinin düzenli olarak yapılamamasının olağan sonucudur.

Mücbir sebepler hariç olmak üzere başvuruların öngörülen yasal sürede sunulmamasında sorumluluğu olan personel hakkında gerekli tahkikatın da yapılması gerektiği şerhiyle birlikte yukarıda sıralanan gerekçelerle sayın çoğunluğun görüşüne iştirak edilememiştir.

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Kurul Üyesi

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu:

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>